

Analyse af empiri

Centralt i alle universitetsopgaver er analyseafsnittet. Det er her, du skal vise, at du kan arbejde selvstændigt og videnskabeligt med din empiri ud fra de teorier og metoder, du har valgt.

Der er selvsagt meget stor forskel på, hvordan analysen skal gribes an på de enkelte studier (f.eks. afviger samfundsvidenskabelige analyser meget fra humanistiske), men her kan du læse om det, der gælder for alle.

Analysen starter i problemformuleringen

Udgangspunktet for enhver god analyse er, at du har lavet en god problemformulering¹. Her har du afgrænset din empiri, valgt teorier og metoder og skrevet, hvad formålet med analysen er.

Man kan sige, at du allerede i problemformuleringen har skitseret en analyse (ellers kunne du jo ikke skrive, hvad formålet med analysen er), og at det er denne skitse, du skal udbygge i selve analyseafsnittet.

På den måde viser du i teksten – allerede før du analyserer 'rigtigt' – en plan for eller forventning til, hvordan analysen skal forløbe.

¹ Se også handoutet om problemformulering:
http://www.sdu.dk/~media/Files/Om_SDU/Institutter/Ifki/Akademisk_Skriftlighed/Materialer/Handout/Problemformulering.ashx

En analyse er et valg

En analyse kan defineres som

en systematisk undersøgelse af f.eks. en tekst/et analysemateriale. En analyse ser på, hvilke enkeltdele materialet består af, og hvordan det hænger sammen som hele. En akademisk og videnskabelig analyse tager afsæt i en eller flere faglige teorier og begreber med afsæt i en eller flere relevante metoder.²

Det gælder med andre ord om at splitte empirien op i mindre dele og derefter se på, hvordan disse dele hænger sammen.

Det betyder dog sjældent, at du skal eller kan analysere alle delene. Tværtimod skal du vælge den eller de dele, som er mest relevante for netop den problemformulering, *du* har valgt at fokusere på.

Måske er din empiri så omfattende, at du blot skal vælge et eller enkelte sammenhængende udsnit (f.eks. et kapitel i en bog, spørgsmål 1-25 i en spørgeskemaundersøgelse osv.) som du går i dybden med.

Du kan også vælge at begrænse dig til de dele af empirien, som har samme karaktertræk (f.eks. alle metaforer, alle svar fra folk over 30 osv.).

²Akademisk diskurs – kort fortalt,
<http://www.sdu.dk/~media/329EA50A45C240E699216E6D550018E4.ashx>

Måske kombinerer du de to udvælgelsesmetoder ved at analysere alle metaforer i et bestemt kapitel i en bog eller spørgsmål 1-25 i et spørgeskema besvaret af folk over 30.

Netop fordi en analyse starter med et valg – et fokus – bør du være dig bevidst, at du med et andet fokus kunne have opnået andre resultater. Denne refleksion må meget gerne fremgå af din opgave – eksempelvis i indledningen, konklusionen eller i teori- og metode-afsnittet.

OBS: Ethvert valg skal begrundes!

Gyldige grunde kan f.eks. være: Opgavens omfang, teoriernes/metodernes begrænsninger, hensigten med opgaven osv.

Ikke-gyldige grunde er f.eks.: Tidsnød, manglende forståelse, problemer med at skaffe en bog hjem fra biblioteket, dårlig planlægning osv.

Analyse og problemformulering kan smitte af på hinanden

Analyseafsnittet er det sted i opgaven, hvor du anvender dine metoder og teorier sådan, som du har planlagt det. Men det er også et sted, hvor du selv kan 'risikere' at blive klogere på din empiri. Måske kaster analysen et nyt lys over empirien, som gør, at du er nødt til at korrigere din problemformulering lidt.

Det kan være, at du i stedet for at argumentere imod skal argumentere for, at du i stedet for at illustrere skal diskutere osv.

Inden for nogle fag er det tilladt, at du i *frie opgaver* løbende tilpasser din problemformulering – eventuelt i samråd med din underviser/vejleder.

Inden for andre fag ligger problemformuleringen ret fast, og ændringer er enten ikke mulige, eller også *skal* der gives tilladelse fra underviseren/vejlederen.

OBS: Spørg altid din underviser/vejleder, hvad der gælder for netop hans/hendes fag!

Skal empirien vise noget om teorien, eller skal teorien vise noget om empirien?

Det kommer helt an på studiet, faget og opgavetyperen – samt, selvfølgelig, hvad du har skrevet i din problemformulering.

Men faktisk er det ofte muligt at gøre begge dele på én gang. Når du analyserer, vil du sikkert opleve, at en teori/metode ikke kan rumme alt, hvad der er værd at sige om den pågældende empiri. Dette faktum viser på den ene side noget om teorien/metoden (at den har begrænsninger) og på den anden side noget om empirien (at den afviger fra andre empirier, som godt kan rummes i teorien/metoden).

Husk blot, at videnskabelige teorier og metoder normalt er vældig godt gennemtænkt. Derfor bør du ikke undervurdere, hvor meget arbejde det kræver at kritisere dem.

Analyse eller fortolkning?

At analysere og fortolke er ikke det samme.

Når du analyserer, laver du en systematisk og kontrolleret undersøgelse af empirien. Analysen skal kunne holde til, at andre, som ser på dine data, vil kunne komme frem til samme resultat.

Når du fortolker, drager du konklusioner på baggrund af analysen, dvs. du stykker analysens iagttagelser sammen som 'bevismateriale' for din fortolkning.

Bemærk, at fortolkning ikke kun er noget, man gør med skønlitterære tekster eller billeder. Der er også tale om fortolkning, når en læge på baggrund af en undersøgelse tolker, at en patient lider af halsbetændelse, eller når en revisor på baggrund af et regnskab tolker, at klienten bevidst prøver at snyde i skat.

For at en fortolkning skal anses som rimelig, er det dog vigtigt, at den er funderet i en grundig, videnskabelig analyse; ellers er der stor risiko for, at den vil blive betragtet som en påstand og dermed miste sin troværdighed.

***OBS:** I en god opgave fylder analysen langt mere end fortolkningen!*

Spørg din underviser

Spørg din underviser/vejleder, hvis du er i tvivl om, hvordan en analyse inden for netop *dit* studie skal gribes an.

Læs mere:

Rienecker, Lotte og Peter Stray Jørgensen: *Den gode opgave. Håndbog i opgaveskrivning på videregående uddannelser*, Forlaget Samfundslitteratur, 3. udgave 2006